

Marktraadpleging in verband met uitvoering van onderzoek naar de wettelijke aspecten van medegebruik op zee in windparken

Publicatiedatum: 15 december 2023
Status: definitief
Referentie: 202309032

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	2
Begripsbepalingen.....	3
1 Inleiding	4
1.1 Aanleiding	4
1.2 Doel van de marktraadpleging	4
1.3 Voorwaarden van de marktraadpleging	4
1.4 Doelgroep.....	5
2 Procedure marktraadpleging.....	6
2.1 Algemeen	6
2.2 Communicatie.....	6
2.3 Planning.....	6
2.4 TenderNed	6
2.5 Vragen over de marktraadpleging.....	6
2.6 Indienen antwoorden marktraadpleging	6
2.7 Toelichting op antwoorden marktraadpleging	6
2.8 Resultaten van de marktraadpleging	6
2.9 Rechtsverhouding.....	7
3 Projectbeschrijving.....	8
3.1 Aanleiding	8
3.2 Algemeen	9
3.3 Beoogde opdracht	9
4 Vragenlijst	12

Begripsbepalingen

Geïnteresseerde	De belangstellende ondernemer of organisatie die deelneemt aan deze marktraadpleging.
Marktraadpleging	Opdrachtgever wil informatie en kennis uitwisselen met geïnteresseerden uit de markt.
Verslag van vraag en antwoord	Een document waarin de door de geïnteresseerden gestelde vragen geanonimiseerd zijn opgenomen, inclusief de daarop door de opdrachtgever gegeven antwoorden.

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

De Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO), onderdeel van het Ministerie van Economische Zaken en Klimaat (EZK), heeft de behoefte onderzoek uit te voeren naar medegebruik op zee in windparken naar aanleiding van de ontwikkeling van een Maripark, een natuur-inclusief maritiem bedrijventerrein. Het onderzoek naar wettelijke aspecten medegebruik is een deelopdracht van het Maripark project. De opdrachtgever van het Maripark is het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit. Het team van de Community of Practice Noordzee (team CoP Noordzee) van RVO is hier een drijvende kracht achter.

In oktober jl. heeft RVO een meervoudig onderhandse procedure uitgezet bij drie partijen voor ondersteuning bij de uitvoering van onderzoek naar en het opstellen van een rapport over de wettelijke aspecten van medegebruik op zee in windparken. Deze opdracht is destijds uitgezet in de vorm van een resultaatopdracht. Hierop is vanuit alle aangeschreven partijen als reactie ontvangen dat zij de opdracht niet kunnen of willen uitvoeren binnen de door RVO gestelde kaders. De exacte redenen hiervan zijn later in gesprekken bij de partijen achterhaald en op basis daarvan heeft RVO geconcludeerd de opdracht naar alle waarschijnlijkheid anders in de markt te moeten zetten.

1.2 Doel van de marktraadpleging

Het doel van deze marktraadpleging is om informatie te krijgen die RVO kan helpen bij het maken van keuzes over de wijze waarop het onderzoek naar deze wettelijke aspecten in de markt kan worden gezet.

RVO biedt alle potentieel geïnteresseerde partijen de gelegenheid om aan dit proces deel te nemen. De marktraadpleging is daarom openbaar via TenderNed gepubliceerd.

Met deze marktraadpleging beoogt RVO:

- Meer inzicht te krijgen in deze specifieke markt voor onderzoek;
- Meer inzicht te krijgen in de (on)mogelijkheden van de marktpartijen ten aanzien van de uitvoering van een dergelijke opdracht;
- Meer inzicht te krijgen in marktpartijen die het onderzoek kunnen of willen uitvoeren.

Wij willen graag weten of u de hierna omschreven uitvoering van onderzoek naar de wettelijke aspecten van medegebruik op zee in windparken zou kunnen (en willen) uitvoeren en zo ja, wat uw mening is over bepaalde aspecten van de mogelijke opdracht.

Mede aan de hand van de uitkomsten van de marktraadpleging bepaalt RVO of en zo ja, hoe de opdracht in de markt gezet gaat worden.

1.3 Voorwaarden van de marktraadpleging

De marktraadpleging wordt gehouden onder de volgende voorwaarden:

- Gezien het vrijblijvende karakter van de marktraadpleging, kunnen er geen rechten ontleend worden aan enige informatie verstrekt in het kader van deze marktraadpleging.
- De deelname is geheel vrijwillig en vrijblijvend.
- Er worden geen vergoedingen gegeven voor gemaakte of te maken kosten, verbonden aan de marktraadpleging.

- Bij de start van een eventuele aanbestedingsprocedure stelt RVO het verslag van de marktraadpleging voor een ieder beschikbaar om de eventuele aanbestedingsprocedure objectief, transparant en non-discriminatoir te kunnen laten verlopen (ter voorkoming van beperking van mededinging voor enige partij). RVO gaat vertrouwelijk met de verkregen antwoorden om. Er kan om die reden voor worden gekozen om een intern en extern verslag van de marktraadpleging te maken, waarbij alle concurrentiegevoelige informatie (van verschillende partijen) uit het externe verslag wordt weggelaten.
- De informatie uit deze marktraadpleging kan afwijken van informatie die later in het kader van een eventuele voorgenomen aanbesteding wordt verstrekt.
- De marktraadpleging is geen uitnodiging om in te schrijven op een eventuele aanbesteding.
- RVO behoudt zich het recht voor om de planning, zoals in dit document geschetst is, naar eigen inzicht aan te passen en/of het traject van de marktraadpleging geheel of gedeeltelijk te staken.
- Er kunnen op geen enkele wijze rechten worden ontleend aan de ten behoeve van de marktraadpleging verstrekte informatie. Dit geldt zowel voor RVO als voor de geïnteresseerde marktpartijen.
- De door middel van deze marktraadpleging aan RVO verstrekte informatie wordt vertrouwelijk behandeld en wordt niet gebruikt voor een ander doel dan het opdoen van marktkennis teneinde tot een kwalitatief beter programma van eisen en uitvraag te komen.
- RVO kan de informatie die verzameld is naar aanleiding van deze marktraadpleging gebruiken bij het opstellen van een eventuele opdracht. Geïnteresseerden dienen er rekening mee te houden dat informatie die zij in het kader van deze marktraadpleging verstrekken, openbaar (zij het in geanonimiseerde vorm) kan worden gemaakt.
- Door deelname aan deze marktraadpleging verklaart de geïnteresseerde marktpartij akkoord te zijn met alle genoemde voorwaarden.

1.4 Doelgroep

Deze marktraadpleging richt zich tot partijen in de markt die kennis en ervaring hebben met het juridische kader van windparken op zee en/of medegebruik activiteiten. Ook is deze raadpleging bestemd voor partijen die hier geen ervaring mee hebben, maar wel relevante juridische kennis in huis hebben welke op deze opdracht van toepassing kan zijn.

2 Procedure marktraadpleging

2.1 Algemeen

U wordt uitgenodigd om kennis te nemen van de marktoriëntatie en de gevraagde informatie zo volledig als mogelijk aan te leveren.
Deze marktraadpleging maakt uitdrukkelijk geen deel uit van een aanbestedingsprocedure.

2.2 Communicatie

RVO verzoekt u vriendelijk alle communicatie met betrekking tot deze procedure per e-mail te laten verlopen via Mischa Verheijden, iucezteam3@rvo.nl en in cc aan mischa.verheijden@rvo.nl.

2.3 Planning

Met betrekking tot deze marktraadpleging geldt het navolgende tijdschema:

Vrijdag 15 december 2023	Publicatie/verzending marktraadpleging
Maandag 8 januari 2024, 12.00 uur	Gelegenheid tot stellen van vragen over deze marktraadpleging
Woensdag 10 januari 2024	Uiterste datum voor het indienen van antwoorden door marktpartijen

RVO zal u bij wijzigingen van de termijnen informeren.

2.4 TenderNed

RVO kiest er in deze marktraadpleging voor om de communicatie met de betreffende marktpartijen langs elektronische weg te laten plaatsvinden. Om die reden zal de marktraadpleging en de vragenlijst via TenderNed ter beschikking worden gesteld. Indien u technische problemen o.i.d. ondervindt verzoeken wij u contact op te nemen met TenderNed. Alleen in geval van aanhoudende storingen kunt u als uiterste uitwijkmogelijkheid contact opnemen via het in paragraaf 2.2 opgenomen e-mailadres.

2.5 Vragen over de marktraadpleging

Inhoudelijke vragen omtrent de marktraadpleging kunt u via de berichtenmodule van TenderNed of per e-mail stellen aan de contactpersoon. De uiterste datum voor het indienen van vragen is vermeld in de planning. Vragen, inclusief de bijbehorende antwoorden, zullen geanonimiseerd via TenderNed worden beantwoord.

2.6 Indienen antwoorden marktraadpleging

Uw antwoorden omtrent de marktraadpleging kunt u via de berichtenmodule van TenderNed indienen door middel van invulling van Bijlage 1 'Vragenlijst'. De uiterste datum voor het indienen van de antwoorden is vermeld in de planning.

2.7 Toelichting op antwoorden marktraadpleging

RVO heeft de mogelijkheid om, indien daar aanleiding toe is, in contact te treden met (enkele) marktpartijen voor een verduidelijking of verdieping van de beantwoording op de gestelde vragen.

2.8 Resultaten van de marktraadpleging

RVO kan de informatie die verzameld is naar aanleiding van deze marktraadpleging gebruiken bij het opstellen van een eventuele opdracht. Geïnteresseerden dienen er rekening

mee te houden dat informatie die zij in het kader van deze marktraadpleging verstrekken, openbaar (zij het in geanonimiseerde vorm) kan worden gemaakt.

RVO wil de door geïnteresseerden verstrekte informatie zonder voorbehouden kunnen gebruiken. Om deze reden zal RVO eventuele claims/voorbehouden van geïnteresseerden over het gebruik van informatie of vertrouwelijkheid, niet honoreren. Door het deelnemen aan deze marktraadpleging stemt u hiermee in.

2.9 Rechtsverhouding

De marktraadpleging is voor alle partijen (RVO en de geïnteresseerden) vrijblijvend en houdt op geen enkele wijze een verplichting in om met deelnemers in een bepaalde rechtsverhouding te treden. Er kunnen geen rechten worden ontleend aan deelname aan de marktraadpleging of tijdens de marktraadpleging verstrekte informatie.

3 Projectbeschrijving

3.1 Aanleiding

Op Europees en nationaal niveau zijn duidelijke ambities om medegebruik op zee te ontwikkelen als onderdeel van het realiseren van een 'Duurzame Blauwe Economie' ([Sustainable blue economy \(europa.eu\)](https://europe.ec.europa.eu/en/sustainable-blue-economy)). Nationaal is dit beleid opgenomen in het Programma Noordzee 2022-2027 ([Programma Noordzee 2022-2027 - Noordzeeloket](#)). Hierin staat beschreven dat Nederland als doel heeft om medegebruik van de ruimte binnen windparken optimaal te benutten.

Een onderdeel van de uitwerking en realisatie van het Maripark (*een natuur-inclusief maritiem bedrijventerrein, in opdracht van het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit. Het team van de Community of Practice Noordzee (team CoP Noordzee) van RVO is hier een drijvende kracht achter*) is het inzichtelijk maken van de wettelijke aspecten van medegebruik op zee in windparken. Het gaat hierbij zowel om medegebruik bij bestaande als nieuw te bouwen windparken. Dit vraagt om een duidelijk, verdiepend overzicht van de wet- en regelgeving, de loketten en de samenhang hierbij en de (eventuele) consequenties hiervan.

Met medegebruik bedoelen we onder andere voedselwinning via passieve visserij en aquacultuur, projecten op het gebied van natuurherstel en natuurontwikkeling en hernieuwbare energieopwekking anders dan windenergie. Het medegebruik op zee en de realisatie hiervan is deels nog een vrij nieuw terrein.

Om medegebruiksactiviteiten goed van de grond te kunnen krijgen en duidelijkheid te kunnen geven aan (potentiële) ondernemers is een beter inzicht in wet- en regelgeving van medegebruik in windparken en meer kennis van de daarbij komende trajecten voor het verkrijgen van vergunningen of ontheffingen noodzakelijk.

Door RVO is in 2022 een start gemaakt met een analyse van wet- en regelgeving en procedures voor medegebruik op zee in een windpark. Hiervoor is een Rijks-brede werkgroep 'wettelijke aspecten medegebruik' opgericht, waaraan RVO (voorzitter), het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat, Rijkswaterstaat, het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport en de NVWA deelnemen. De Rijks-brede werkgroep voor wet- en regelgeving medegebruik heeft een eerste opzet gemaakt voor een beslisboom voor de verschillende medegebruiksactiviteiten, te weten:

- Natuurontwikkeling
- Aquacultuur (schelpdierkweek, zeewierkweek)
- Passieve visserij (vissen, schaaldieren en inktvissen)
- Hernieuwbare energie (zonne-energie, golfenergie, getijdenenergie)

RVO wil hiervoor een onderzoek laten uitvoeren. Dit onderzoek richt zich eerst op twee activiteiten:

- wettelijke aspecten voor natuurontwikkeling bij medegebruik, en;
- wettelijke aspecten voor aquacultuur bij medegebruik.

Deze onderzoeken kunnen ook gesplitst worden en door twee verschillende bureaus worden uitgevoerd, gelet op hun expertise.

De resultaten van het onderzoek zullen gebruikt worden voor de communicatie over medegebruik naar alle betrokken en geïnteresseerde partijen én uiteindelijk voor de realisatie van medegebruik activiteiten.

3.2 Algemeen

De volgende wet- en regelgeving en bevoegde gezagen zijn (tot dusver bekend) van toepassing bij medegebruiksactiviteiten op de Noordzee:

- Waterwet (RWS-Zee Delta)
- Wet Natuurbescherming
- Visserijwet (RVO) en regelgeving onder het Gemeenschappelijk Visserijbeleid van de EU
- Warenwet, regeling levende tweekleppige weekdieren, Beleidsregel Bemonsteringsplannen sanitaire monitoring (NVWA)
- Wet Milieubeheer, Besluit milieueffectrapportage

De Omgevingswet treedt in werking vanaf 1-1-2024 en is relevant voor en van toepassing op de Waterwet en de Wet Natuurbescherming.

Daarnaast dient rekening te worden gehouden met juridische aspecten ten aanzien van arbeidsomstandigheden, -wetgeving en -veiligheid in relatie tot onontplofte oorlogsmunitie (UXO). Dit vindt veelal plaats bij de bouw van windparken, voor de start van activiteiten waarbij palen in de zeebodem noodzakelijk zijn, echter kan dit ook van toepassing zijn bij medegebruik activiteiten.

Het werkdocument 'wettelijke aspecten medegebruik' van RVO kan gebruikt worden als startdocument voor de toekomstige opdracht.

3.3 Beoogde opdracht

RVO wenst een (onderzoeks)rapport wat door middel van analyse van wet- en regelgeving is opgesteld en ingaat op de onderstaande onderwerpen en het volgende omvat:

1. Wetgeving:

- a) Een overzicht van de (mogelijk) van toepassing zijnde nationale en EU-wetgeving of -regelgeving (tot op artikelniveau) op de medegebruiksactiviteiten natuur en aquacultuur die (kunnen) plaatsvinden in een windpark, gelegen in het Nederlandse deel van de Noordzee op x mijl van de kust.
- b) Een analyse van (de samenhang tussen) de verschillende wetgeving, zoals hierboven in paragraaf 3.2 genoemd, zowel nationaal als Europees.
- c) Een gedegen analyse van de voorwaarden die uit deze wetgeving naar voren komen ten aanzien van de genoemde medegebruiksactiviteiten (natuurontwikkeling, aquacultuur).
- d) Advies over kansen, knelpunten, barrières en overlappingen ten aanzien van deze wetgeving.
- e) Ten aanzien van multifunctionele activiteiten (verbreding van bedrijfsactiviteiten en alternatieve verdienmodellen) van aquacultuur ondernemers (en eventueel vissers), een aanvullende uitwerking van de wet- en regelgeving van toepassing op de volgende activiteiten in en rondom een windpark op zee:
 - Logistieke activiteiten;
 - Transport van personen, materialen en afval van en naar een windpark;
 - Uitvoeren van monitoringsactiviteiten en verzorgen van data-infrastructuur;
 - Mogelijkheden voor opladen van elektrische/hybride schepen (optioneel).
- f) Een uitwerking van de juridische aspecten ten aanzien van arbeidsomstandigheden, -wetgeving en -veiligheid in relatie tot onontplofte oorlogsmunitie (UXO).

2. Procedures:

- Een overzicht van de loketten die er zijn voor de verschillende vergunningsaanvragen en/of ontheffingsaanvragen van de medegebruik activiteiten. Hierbij dient ook rekening te worden gehouden met de relatie met een windpark (eigenaar).
- Een overzicht van de toetsingsaspecten en doorlooptijden bij de betreffende aanvragen. Voor wat betreft de doorlooptijden dient een uitsplitsing te worden gemaakt in formele doorlooptijden en informele doorlooptijden (bijv. eerst aanvraag van een adviesgesprek alvorens aanvraag officieel van start kan gaan).

3. Vergunningen en ontheffingen:

- Een overzicht van het soort vergunningen of ontheffingen die aangevraagd dienen te worden door initiatiefnemers en welke voorwaarden daarbij per doelgroep van toepassing zijn.

4. Beslisboom:

- De weergave van de uitkomsten van punt 2 en punt 3, weergegeven in de vorm van een 'beslisboom' per medegebruiksactiviteit (natuurontwikkeling, aquacultuur) voor initiatiefnemers.

5. Adviezen:

- Een omschrijving van de kansen, knelpunten en barrières voor initiatiefnemers met het oog op medegebruik op zee in windparken op basis van voorgaande analyses.
- Een omschrijving van de juridische mogelijkheden om juridische stappen en verplichtingen die door initiatiefnemers moeten worden uitgevoerd, te beleggen bij één organisatie/orgaan om de doorloop van vergunningen en of ontheffingen eenvoudiger en sneller te maken. Daarnaast een weergave van wat ervoor nodig is om een eventuele onmogelijkheid op te heffen en een weergave van aanbevolen wijzigingen van wet- en regelgeving om aanvragen te kunnen vereenvoudigen.
- Wanneer uit het onderzoek naar voren komt dat de verschillende door opdrachtgever te onderzoeken wet- en regelgeving van toepassing bij medegebruiksactiviteiten op de Noordzee, onvolledig is gebleken: een weergave (maar geen onderzoek), inclusief onderbouwing, van de verschillende wet- en regelgeving die nu niet is opgenomen en uitgewerkt in het eindrapport, maar wel een relatie heeft met de doelstelling van de opdracht.

6. Bronvermelding:

- Het rapport bevat verwijzingen naar relevante websites, literatuurlijst en geïnterviewde personen.

Het resultaat van de opdracht dient een goed onderbouwd, compleet en bruikbaar (door 'een leek' te lezen en te begrijpen) rapport te zijn, waarin alle bovengenoemde onderwerpen zijn opgenomen en wat voor de communicatie over medegebruik naar alle betrokken en geïnteresseerde partijen kan worden gebruikt.

Afstemming met en begeleiding vanuit opdrachtgever

Vanuit RVO vindt projectbegeleiding plaats door een RVO jurist en vanuit het team CoP Noordzee, waarmee door opdrachtnemer periodiek afstemmings- en voortgangsoverleg dient plaats te vinden. Het afstemmingsoverleg kan op wekelijkse basis plaatsvinden, waardoor er een grote mate van betrokkenheid is vanuit de opdrachtgever. De uiteindelijke opdrachtnemer is echter zelf verantwoordelijk voor de voortgang van de opdracht en dient de termijnen te bewaken alsmede de focus van het onderzoek.

Globale raming van de waarde

De waarde van de totale onderzoeksopdracht ten behoeve van de Rijks-brede werkgroep 'wettelijke aspecten medegebruik' zal sterk afhangen van het volume van de te onderzoeken wet- en regelgeving medegebruik voor de verschillende medegebruiksactiviteiten (zie hoofdstuk 2).

De raming op dit moment bedraagt voor wettelijke aspecten natuurontwikkeling bij medegebruik ca. € 40.000 en voor wettelijke aspecten medegebruik aquacultuur ca. € 50.000. Deze marktraadpleging zal mogelijk ook nadere informatie voor de raming opleveren.

Planning

RVO wil het onderzoek laten uitvoeren in de periode 1 februari – 1 juni 2024.

De twee onderdelen natuurontwikkeling en aquacultuur worden bij voorkeur gelijktijdig uitgevoerd. Als dit niet mogelijk is, dan eerst voor de activiteit aquacultuur en daarna natuurontwikkeling.

4 Vragenlijst

RVO wil een beeld krijgen van de verschillende geïnteresseerde marktpartijen om dit onderzoek uit te voeren. Het gaat hierbij vooral om bureaus met juridische kennis en advies. Daarnaast is RVO benieuwd naar advies over de aanpak van het onderzoek en eventuele (on)mogelijkheden. In het kader daarvan wordt u uitgenodigd om de onderstaande vragen, voor zover mogelijk, te beantwoorden.

U beantwoordt deze vragen via Bijlage 1 'Vragenlijst'. Deze bijlage is opgenomen op TenderNed.

Wanneer in de vraagstelling 'u' staat vermeld dient ook veelal 'uw organisatie' gelezen te worden.

1. a) Wat voor ervaring heeft u (eventueel in samenwerking met andere partijen – graag specificeren) met het onderzoeken van wet- en regelgeving op het gebied van medegebruik en/of windparken op zee?
b) Kunt u daarbij concrete referenties voorleggen, waarbij u o.a. aangeeft wie uw opdrachtgever was, wat het resultaat was en hoe lang de onderzoeken duurden?
2. Op welke andere gebieden heeft u juridische kaders opgesteld, getoetst of adviezen gegeven (aan het Rijk) anders dan bij vraag 1?
3. Heeft u aanvullingen op de door de opdrachtgever te onderzoeken wet- en regelgeving (zie paragraaf 3.2) van toepassing bij medegebruiksactiviteiten op de Noordzee?
4. Heeft u advies op welke manier deze opdracht aan te pakken en uit te gaan voeren via deskresearch, gesprekken met ambtenaren en analyse van wetgeving?
5. Wat is uw ervaring met samenwerken met overheden, in het bijzonder met het Rijk en uitvoeringsorganisaties?
6. Aan iedere opdracht zijn bepaalde risico's verbonden.
a) Wat voor risico's ziet u bij deze opdracht en hoe zouden die bij een eventuele uitvraag beperkt kunnen worden?
b) Welke risico's bent u bij een opdracht als deze bereid te willen nemen?
7. Hoeveel tijd (maanden) zou u nodig hebben om het onderzoek uit te kunnen voeren?
Voor het gehele onderzoek, onderdeel wettelijke aspecten medegebruik Natuur en wettelijke aspecten medegebruik Aquacultuur.
8. Kunt u aangeven of er van uw kant interesse is in de uitvoering van deze opdracht zoals beschreven in dit document? Zo nee, welke beperkingen/belemmeringen ervaart u?
9. Heeft u suggesties voor namen van partijen die voor deze opdracht uitgevraagd zouden kunnen worden? *(het antwoord op deze vraag zal niet openbaar worden gemaakt)*
10. Heeft u nog aandachtspunten die u mee wilt geven voor het in de markt zetten van de opdracht?